

ԳՐԱԿԱՆ—ԲԷՆԷՍԻՐԱԿԱՆ

ՍԱՓԹ*)

ՔՆԱՂ պատկեր, արևուր թիւր շողերով
վերջալոյսի ռակիններն է շաղ տալիս.
Հսկայ ժայռերն հողմի դիմաց անխռով
Նայում են ցած, որտեղ ծովն է ողբալիս:

Ոսկի ամպերն առաջանում են հանդարտ
Դէպի անհուն քարձուներն երկնքի,
Մինչ զեփիւռն հեզ սօսափում է անընդհատ,
Ու հեծում է ուռին ծովի եզերքի:

Եւ քարձրարերձ ժայռի զլիսին լուռ կանգնած,
Դալկասպիտակ, բռնած ձեռին մի քընար,
Աչքով հրացայտ, դէմքով մռայլ, այլայլած,
Հեծեծում է Սափօն, Մուսան վշտահար:

Նայի՛ր, Սափօ, համակուած սիրտըդ վշտով,
Քեզ է սպասում յորձանքն եռուն, ահաւոր.
Նրա մտնեջն, ինչպէս հառաչ խոր շեշտով,
Քեզ ասում է «ընկի՛ր», երգի՛չ սգաւոր:

Գլխիդ ունիս պաակ դափնուց, մրտենուց,
Ողողել են քեզ մազերըդ արծակած.
Չայն է զալիս մազերդ շարժող խիտ քամուց.
«Ընկի՛ր», «ընկի՛ր», ո՛վ դու մուսան վշտազգած:

*) Նշանաւոր յոյն քնարերգակ քանասանդուհի. Քրիստոսից մօտ
600 տարի առաջ Միւտիլէն քաղաքում Վեսթոս կղզու վրայ. սիրահար-
ուած էր Փաօն անուն մի վայելչադեղ երիտասարդի վրայ, որի պատճառով
եւ յուսահատուած ինքնիրան զահալիժեց ծով:

Սակայն դաւար ուռին որ կայ ծովափին,
Մըմնջում է գլուխն հակած դէպի ծով,
Մըմնջում է սիւքի շնչով մեղմագին.
«Մի՛, Սափօ, մի՛, եւտ դարձիր, եւտ, շտապով»:

«Ո՛չ, գոչում է Սափօն, ծովն իմ գերեզման,
Անհնար է ինձ այստեղից դառնալ ետ».
— Սափօ՛, Սափօ՛, ցաւերդ խոր, անսահման,
Ետ դարձիր, եւտ, աստուածների սիրուն գէթ:

Նայի՛ր, նայի՛ր, ծովն ինչպէս է կատաղած,
Անդնդային, զարհուրելի մի շերիմ.
Հսիր կոչը երկրի ծաղկով պսակած.
«Մի՛, Սափօ՛, մի՛, մեղք ես, անգին մտերիմ»:

Ներշնչումի ծառագայթը թեւաւոր
Ոսկի ոսկի փողփողում է քո աչքում.
Պայծառագեղ կախուած է մի պսակ նոր՝
Գլխիդ վերեւ, ու քո փառքն է հռչակում:

Փայլատակում է դեռ լոյսը արեւի,
Գարունը դեռ վարդեր ունի բուրաւէտ,
Եւ Հելիկոնն¹⁾ ունի դափնիք դաւարի.
Աստուածների սիրուն, Սափօ, դարձիր ետ:

— «Էլ չեմ ուզում ես վարդն անոյշ, չեմ ուզում.
Էլ չեմ ուզում Հելիկոնեան դափնին ես.
Երբ հոգու մէջ բերկրանքը մայր է մտնում,
Փառքը նոյնիսկ էլ դառնում է ցաւի պէս:

Ինձ ի՞նչ օգուտ զարնան ժպտիցը քաղցրիկ,
Գարունն այլեւքս Փաօնին թող ժպտի.
Նրան թող տայ իր ծաղիկները փափկիկ.
Թող անսպառ խինդերի մէջ նա՛ փթթի:

1) Մուսաներին նուիրուած լեռ՝ Բիսպտիայում.

Բայց ափսոս որ հառաչանքիս ողբագին
Պիտի լսէ նա արձագանգը յաւէտ.
Ստուերսթեւ սլանայ պիտ' իմ հոգին
Որտեղ նա է ու միշտ ապրի նրա հետ:

Գիշերն հէնց որ անոյշ քունը հեշտական
Գայ փակելու արտեւանդները նրա,
Հոգիս, այո, որպէս արթննալսական,
Նրա վրայ պիտ' իր թեւերը քանայ:

Պիտի կքի հոգուս դէմքը օղեղէն
Մըմնջելու նրան խօսքեր սիրարժարծ.
Ու Սափօիս, դափնեպսակ, դալկաղէմ,
Պիտի տեսնէ նա երագո՛ւմը յանկարծ:

Աչերն, աւանդ, պիտի քանայ դողալով,
Խղճի խայթից ցաւով պիտի համակուի,
Սիրտը լցուած, թեւերը ինձ քանալով,
Մինչ ստուերս պիտի փոխուի խաւարի,

Ծիշտ ինչպէս որ Տարտարոսի խաւարում
Հաերտոսի որդին ¹⁾ ահով, դողալով
Աստիկլէին ²⁾ իրա գիրկն էր քաց անում,
Բայց ստուերը անհետացաւ խոյս տալով:

Մնաց քարեան, գարդն, երկիր ու երկին,
Մնաց քարեան, փառքիս օրնր ոսկեղէն,
Եւ դու, Փնօն, անգութ քայց իմ սլաշտելին,
Ընկնում եմ ծով, մնաս քարեան, Միտիւլէն:

Աղմկեցին ալիքները փրփրած,
Հէնց որ նրանց ցուրտ գրկում նա տեղ գտաւ.
Նրա կեանքի մարեց ջահը լուսազգեաց
Այն վայրկենին, երբ արեւը ³⁾ մայր մտաւ:

1) Ադիսեւս. 2) Ադիսեւսի մայրը.

3) Բնագրում՝ Փերոսը.

Ժայռն ու ալիք, ուռենին ու լոռիժիւն,
Միահամուռ հառաչեցին տխրագին.
Չկնկուլներն, անարեւելած ու տրտում,
Բացին թեւերն ու խոյս տուին խմբովին:

Ու խաւարչուտ երբ գիշերուայ ընկաւ քող
Այն ստուերոտ ջրերի վրայ լայնատար,
Արցունքի տեղ հոսեցին մի դալուկ շող
Հեապերոսն ¹⁾ ու Փերէն ²⁾ մաքուր ու պայծառ:

Եւ ծածանելը արշալոյսի երբ շողաց,
Երբ ընուծիւնն ամբողջ լոյսի մէջ լողաց,
Ուռենուց էլ մի սօսափիւն լսուեցաւ,
Թէ «վշտահար Մուսան այստեղ թաղուեցաւ»:

Հապա ճողը անտառաքնակ սոխակի,
Կամ մեղեդին մուսաների գեղերգակ...
Դրանց պարը ժայռի գլխին ծովափի
Յուզուած յուզուած մահուան հնչում էր նուազ:

Հեղ. Տիկ. Կ. ՊՐԷՎԷՋԻՕՏԻՍ*)

Թարգմանեց յունարէնից՝
ՄԵՍՐՈՊ Վ. ՄԱԶՍՈՒԴԵԱՆՅ

1913 փետր. 14.

1) Գիշերուայ անտուածուծիւն.

2) = Լուսնեակը.

*) Ժամանակակից յոյն բանաստեղծուհի, Կ. Պօլսեցի.